

Alt i alt er dette en bok hvor man setter sammen filosofiske, sosiale og naturvitenskapelige rammer om menneskenes liv og mentale helse fra fødsel til alderdom og død.

I en tid med økende standardisering og bruk av strukturerte skjemaer til diagnose, forståelse og behandling kan denne boken bidra til at den enkelte helsearbeideren beholder perspektiv og dybdesyn. Boken beriker, pirrer nysgjerrigheten og stimulerer til å tenke selv.

Inger Sandanger

Voksenpsykiatri (VOP)
Nordlandssykehuset Lofoten
Leknes

Kunnskapsbasert urologi

Philipp Dahm, Roger Dmochowski, red.

Evidence-based urology

432 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell,

2010. Pris GBP 100

ISBN 978-1-4051-8594-3

Jeg anbefaler denne boken til alle som ønsker lærdom om kunnskapsbasert urologi, og det bør gjelde alle som praktiserer i faget – både utdanningskandidater og spesialister. Forfatterne er en rekke anerkjente kapasiteter som i det vesentlige kommer fra USA og Canada, men Europa og Australia er også representert.

I de første seks kapitlene tar forfatterne for seg bakgrunnen for kunnskapsbasert urologi – hvordan man søker, bedømmer og tolker vitenskapelige artikler. Boken har 40 kapitler, og forfatterne går grundig gjennom litteratur hvor vekten er lagt på gode kliniske studier og metaanalyser. Både medisinsk og kirurgisk behandling av de fleste urologiske problemstillinger blir grundig belyst. Forfatterne søker å utdype flere konkrete spørsmål i hvert kapittel. Hvert spørsmål ender opp med anbefalinger som deles i grad 1 eller grad 2, dersom anbefalingen som gis, er sterk eller svak. Dette etterfølges av en bokstav (A-D) ettersom kvaliteten av evidens er sterk, midtels, svak eller meget svak. Som eksempel spør forfatterne om dvergpalmeekstrakt (saw palmetto) har effekt som behandling av symptomatisk prostataforstørrelse. Etter at de har gått gjennom litteraturen blir konklusjonen at det ikke har objektiv effekt med anbefaling 1A.

Det er lett å lese konklusjonen ved at

svaret på relevante spørsmål også fremstilles grafisk (forest plot). På denne måten ser man enkelt om resultatene samler seg på den ene eller andre siden av en midtlinje.

Hva er de beste prediktorene for nefrektomi etter abdominalt traume? Er det trygt å bruke antimuskulære midler ved overaktiv blære? Hva er effekten av behandling med alfaadrenerge blokkere på avgang av ureterkonkrementer? Bedres resultatet etter radikal prostatektomi om man gir adjuvant strålebehandling ved pT3 eller pT2 med ufrie marginer? Hvilken klasse antibiotika kan anbefales ved behandling av urinveisinfeksjoner? Hjelper inntak av tranebær for å redusere risikoen for ny infeksjon? Dette er eksempler på kliniske problemstillinger som forfatterne belyser.

Boken inneholder til sammen henimot 1700 referanser. Av disse har jeg sporet opp 12 artikler med norske forfatternavn, og av dem er bare to urologer. Den ene artikkelen er en oversiktsartikkel skrevet sammen med flere utenlandske medforfattere, og den andre er utført i Danmark. Dette forteller dessverre noe om den norske forskningsaktiviteten på dette fagområdet.

Trygve Talseth

Seksjon for rekonstruktiv urologi og nevrourologi
Urologisk avdeling
Klinikk for kirurgi og kreft
Oslo universitetssykehus

Søvnforstyrrelser ved psykiske lidelser

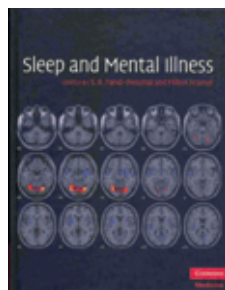
S.R. Pandi-Perumal, Milton Kramer, red.

Sleep and mental illness

430 s, tab, ill. Cambridge: Cambridge University

Press, 2010. Pris GBP 80

ISBN 978-0-521-11050-1

Sleep and mental illness er en lærebok hvor forfatterne tar sikte på å gi en presentasjon av søvn ved ulike psykiske lidelser. Målgruppen er alle som befatter seg med utredning og

behandling av pasienter med psykiske lidelser der søvnforstyrrelser utgjør en vesentlig del av symptom bildet.

Boken er delt i tre deler: I den første delen tar forfatterne for seg basalforskningen rundt søvn og psykiske lidelser, inkludert forholdet mellom depresjon og søvn, arvets påvirkning på søvn og søvnendringer forårsaket av psykofarmaka. Den andre delen handler om de neuroendokrine

endringene som man ser ved ulike psykiske lidelser. Den tredje delen er den største og består av en serie kliniske problemstillinger knyttet til søvn og psykiske lidelser. Her omtaler forfatterne temaer som søvn ved AD/HD, demens, autisme, schizofreni, spiseforstyrrelser, borderline personlighetsforstyrrelse og hodeskader.

Søvnforstyrrelser finner man nesten alltid ved psykisk lidelse, men det er begrenset kunnskap om søvnlidelser er en konsekvens av psykiske lidelser, eller omvendt. Det som er sikkert, er at samvariansen er høy. Man antar at om lag 50–80 % av pasienter med en psykisk lidelse har søvnforstyrrelser, og at ca. 50 % av pasienter med kronisk insomni har en psykisk lidelse.

Sleep and mental illness består av 36 kapitler som er skrevet av 72 forfattere. De to redaktørene, Pandi-Perumal og Kramer, er henholdsvis søvnforsker og professor i psykiatri. Forfatterne er et knippe av de fremste søvneksperter i verden. Kapitlene varierer i omfang og presentasjonsmåte, slik det gjerne blir når det er mange forfattere involvert. Bruk av bilder og illustrasjoner er ganske begrenset. En del av fagstoffet er slik presentert at noe bakgrunnsviden om søvnmedisin er nødvendig for å kunne få fullt utbytte av det. Nedslagsfeltet er nok derfor ikke like bredt som forlaget vil ha det til.

Bidragstyperne gir en god, oppdatert fremstilling av hva vitenskapen hittil har greid å kartlegge om søvnendringer ved psykiske lidelser. Det er mye man ikke vet, men det man vet, er i det store og hele samlet mellom disse permene.

Arne Fetveit

Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Kortfattet immunologi for leger

Ian Todd, Gavin Spickett

Immunology

Lecture notes. 6. utg. 232 s, tab, ill. Chichester:

Wiley-Blackwell, 2010. Pris GBP 30

ISBN 978-1-4051-9136-4

Immunologi griper inn i de aller fleste medisinske fagdisipliner – f.eks. er immunologiske mekanismer sentrale i alle inflammatoriske tilstander. Derfor er det synd at mange leger føler at de ikke forstår

immunologi. Immunologi er kanskje et av